Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2246/2002 της Επιτροπής»

[COM(2022) 666 final — 2022/0391 (COD)]

και «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων» (αναδιατύπωση)

[COM(2022) 667 final — 2022/0392 (COD)]

(2023/C 184/07)

Εισηγητής: ο κ. **Ferre WYCKMANS**

Αίτηση γνωμοδότησης	α) Συμβούλιο, 21.12.2022
	β) Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 12.12.2022
	Συμβούλιο, 21/12/2022
Νομική βάση	α) Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
	β) Άρθρα 114 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	22.3.2023
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	577
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	
(υπέρ/κατά/αποχές)	148/0/3

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) θεωρεί ότι ένα αποτελεσματικό σύστημα προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων είναι ευνοϊκό για τους καταναλωτές και το ευρύ κοινό, δεδομένου ότι ενθαρρύνει τον θεμιτό ανταγωνισμό και τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές. Συμβάλλει επίσης στην οικονομική ανάπτυξη καθώς τονώνει τη δημιουργικότητα στη βιομηχανία, τα προϊόντα, τις εμπορικές δραστηριότητες και τις εξαγωγές.

1.2. Στα περισσότερα κράτη μέλη, για να προστατεύεται ένα σχέδιο ή υπόδειγμα από τον νόμο, πρέπει να έχει καταχωριστεί σε εθνικό γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Ανάλογα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία και το είδος του σχεδίου ή υποδείγματος, το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα μπορεί επίσης να προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ως μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα ή ως έργο τέχνης. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η προστασία ως βιομηχανικού σχεδίου ή υποδείγματος και η προστασία βάσει του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας εφαρμόζονται σωρευτικά, ενώ σε άλλα αλληλοαποκλείονται. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ένα σχέδιο ή υπόδειγμα μπορεί επίσης να δικαιούται προστασία δυνάμει του δικαίου περί αθέμιτου ανταγωνισμού, αλλά οι προϋποθέσεις της προστασίας και το εύρος των δικαιωμάτων και των υφιστάμενων μέσων έννομης προστασίας μπορεί να διαφέρουν σημαντικά.

1.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να προσαρμοστεί το νομικό πλαίσιο για τα σχέδια και υποδείγματα στην ψηφιακή εποχή, ώστε να ευνοηθεί η ανάκαμψη και η ανθεκτικότητα της Ένωσης και να ενθαρρυνθεί η καινοτομία και η ανταγωνιστικότητα. Συμφωνεί με τον νέο ορισμό της έννοιας του σχεδίου ή υποδείγματος που προβλέπεται στην πρόταση οδηγίας, ο οποίος είναι πιο εύστοχος από τον προηγούμενο, υπό το πρίσμα της τεχνολογικής προόδου, καθώς η έννοια του προϊόντος επεκτείνεται στα τεχνολογικά σχέδια ή υποδείγματα που δεν ενσωματώνονται σε υλικά αντικείμενα.

1.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τον περιορισμό της προστασίας στα χαρακτηριστικά της εμφάνισης, όπως αυτά απεικονίζονται εμφανώς στην αίτηση καταχώρισης, καθώς αυξάνει την ασφάλεια δικαίου της προστασίας.

1.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η πρόταση κανονισμού υιοθετεί τη λύση που διατύπωσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην απόφασή του της 20ής Δεκεμβρίου 2017 στην υπόθεση «Acacia» ([1]), στην οποία διευκρίνισε την ερμηνεία της έννοιας της «ρήτρας επισκευής», ακόμα περισσότερο μάλιστα επειδή η λύση αυτή βελτιώνει την προστασία των καταναλωτών.

([1]) Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-397/16 και C-435/16.

1.6. Από την άλλη πλευρά, η ΕΟΚΕ δεν πιστεύει ότι η συγχώνευση του τέλους δημοσίευσης με το τέλος καταχώρισης θα μειώσει το συνολικό ποσό των καταβλητέων τελών, καθώς το κόστος των ανανεώσεων, όπως αυτό προτείνεται, αυξάνεται δραστικά. Ως εκ τούτου, το μέτρο αυτό δεν είναι τόσο ευνοϊκό όσο υποστηρίζεται για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και τους μεμονωμένους δημιουργούς. Η ΕΟΚΕ ζητά να προβλέπονται χαμηλότερα ποσά για τις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους δημιουργούς, ενδεχομένως σε αναλογία με τον κύκλο εργασιών τους.

1.7. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η απλούστευση που επιφέρει η κατάργηση της απαίτησης περί μοναδικής κλάσης είναι μεν αναγκαία αλλά δεν επαρκεί, καθώς πρέπει επίσης να βελτιωθεί ο εργονομικός σχεδιασμός των συστημάτων κατάθεσης σχεδίων και υποδειγμάτων που προσφέρονται στους δικτυακούς τόπους των εθνικών γραφείων βιομηχανικής ιδιοκτησίας και του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO). Για να ανταποκριθούν σ' αυτήν την πρόκληση, τα γραφεία θα μπορούσαν να απευθυνθούν στους επαγγελματίες συμβούλους για θέματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ώστε να διευκολύνουν για τις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους δημιουργούς την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων τους.

1.8. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι δεν είναι ενδεδειγμένη η χρήση του άρθρου 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τις διαφορές και τις προσφυγές κατά των αποφάσεων του EUIPO, δεδομένου ότι οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις αποσκοπούν αποκλειστικά στη συμπλήρωση της βασικής πράξης και πρέπει να αφορούν μόνο μη ουσιώδη στοιχεία. Οι διατάξεις όμως που προβλέπεται στην πρόταση κανονισμού να εγκρίνονται με κατ' εξουσιοδότηση πράξη αφορούν τα δικαιώματα που προβλέπονται στον τίτλο VI του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που αφορά τη Δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανομένου ιδίως του άρθρου 47 σχετικά με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου. Επομένως, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως μη ουσιώδη στοιχεία.

1.9. Η ΕΟΚΕ συνιστά οι διατάξεις αυτές να καθορίζονται στον ίδιο τον κανονισμό.

2. **Ιστορικό**

2.1. Στο θετικό δίκαιο, η οδηγία 98/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2] (στο εξής: οδηγία) εναρμονίζει εν μέρει τις εθνικές νομοθεσίες σχετικά με τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων, ο δε κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου [3] (στο εξής: κανονισμός), θεσπίζει αυτοτελές σύστημα προστασίας των ενιαίων δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τα καταχωρισμένα ενωσιακά σχέδια ή υποδείγματα και τα μη καταχωρισμένα ενωσιακά σχέδια ή υποδείγματα, για τα τελευταία υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τις προϋποθέσεις προστασίας, ήτοι ότι είναι νέα και έχουν ατομικό χαρακτήρα. Ελλείψει καταχώρισης, ο δικαιούχος μπορεί να δυσκολευτεί να αποδείξει την ύπαρξη δικαιώματος επί του σχεδίου ή υποδείγματος. Επιπλέον, η διάρκεια της προστασίας περιορίζεται σε τρία έτη και το εύρος των χορηγούμενων δικαιωμάτων είναι μικρότερο.

2.2. Ο κανονισμός τροποποιήθηκε το 2006 προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή η προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο διεθνές σύστημα καταχώρισης της Χάγης, στόχος του οποίου ήταν να θεσπιστεί ενιαία, απλή, φθηνή και κεντρική διαδικασία καταχώρισης σχεδίων και υποδειγμάτων στον Παγκόσμιο Οργανισμό Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ).

2.3. Ο κανονισμός εξαιρεί τα ανταλλακτικά από την προστασία των ενωσιακών σχεδίων και υποδειγμάτων, διότι δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθεί συμφωνία επί του θέματος κατά τις εργασίες κατάρτισης της οδηγίας. Το 2014, η Επιτροπή είχε αποσύρει την πρότασή της για αναθεώρηση της οδηγίας, ελλείψει υποστήριξης από το Συμβούλιο.

2.4. Η υπό εξέταση πρόταση αποτελεί συνέχεια αυτής της αποτυχίας και απορρέει από την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 25ης Νοεμβρίου 2020, με τίτλο «*Πλήρης αξιοποίηση του ενωσιακού δυναμικού καινοτομίας — Σχέδιο δράσης για τη διανοητική ιδιοκτησία με σκοπό τη στήριξη της ανάκαμψης και της ανθεκτικότητας της ΕΕ*», η οποία δημοσιεύτηκε ως συνέχεια της μεταρρύθμισης του δικαίου περί σημάτων. Φιλοδοξία της είναι να καταστεί καταλληλότερη για την ψηφιακή εποχή, πιο εύκολα προσβάσιμη και αποτελεσματική για τους μεμονωμένους δημιουργούς, τις ΜΜΕ, τις βιομηχανίες, λιγότερο δαπανηρή και περίπλοκη, καθώς και να αυξήσει την ασφάλεια δικαίου του συστήματος προστασίας.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1. Ένα βιομηχανικό σχέδιο ή υπόδειγμα συνίσταται στη διακοσμητική εμφάνιση ενός αντικειμένου. Μπορεί να είναι τρισδιάστατο ή δισδιάστατο. Ένα επιτυχημένο σχέδιο ή υπόδειγμα συνδυάζει αρμονικά τη λειτουργία και τη μορφή. Είτε πρόκειται για τραπέζια είτε για τηλέφωνα, το σχέδιο ή υπόδειγμα καθιστά το αντικείμενο ελκυστικό ή προτιμότερο έναντι άλλου.

3.2. Ένα βιομηχανικό σχέδιο ή υπόδειγμα εφαρμόζεται σε διάφορα βιομηχανικά και βιοτεχνικά προϊόντα, όπως τεχνικά ή ιατρικά όργανα, ρολόγια, κοσμήματα, είδη πολυτελείας, είδη οικιακής χρήσης, ηλεκτρικές συσκευές, οχήματα, αρχιτεκτονικές δομές, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, είδη αναψυχής κ.λπ.

3.3. Το βιομηχανικό σχέδιο ή υπόδειγμα, προσδίδοντας στο αντικείμενο την ελκυστικότητά του και τη γοητεία του, αυξάνει την αγοραία αξία του προϊόντος. Ως εκ τούτου, η προστασία ενός σχεδίου ή υποδείγματος συμβάλλει στη διασφάλιση της απόδοσης των επενδύσεων.

---

[2] Οδηγία 98/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων (ΕΕ L 289 της 28.10.1998, σ. 28).

[3] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ L 3 της 5.1.2002, σ. 1).

3.3.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί, επομένως, ότι ένα αποτελεσματικό σύστημα προστασίας αποτελεί πλεονέκτημα για τους καταναλωτές και το ευρύ κοινό, δεδομένου ότι ενθαρρύνει τον θεμιτό ανταγωνισμό και τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές.

3.3.2. Προάγει επίσης την οικονομική ανάπτυξη, τονώνοντας τη δημιουργικότητα στη βιομηχανία και τη βιομηχανική παραγωγή, καθώς και την ανάπτυξη των εμπορικών δραστηριοτήτων και των εξαγωγών.

3.4. Στα περισσότερα κράτη μέλη, για να προστατεύεται ένα σχέδιο ή υπόδειγμα από τον νόμο, πρέπει να έχει καταχωριστεί σε εθνικό γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Ανάλογα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία και το είδος του σχεδίου ή υποδείγματος, το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα μπορεί επίσης να προστατεύεται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ως μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα ή ως έργο τέχνης.

3.5. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η προστασία ως βιομηχανικού σχεδίου ή υποδείγματος και η προστασία βάσει του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας εφαρμόζονται σωρευτικά, ενώ σε άλλα αλληλοαποκλείονται. Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα μπορεί επίσης να είναι επιλέξιμο για προστασία δυνάμει του δικαίου περί αθέμιτου ανταγωνισμού, αλλά οι προϋποθέσεις της προστασίας και το εύρος των δικαιωμάτων και των υφιστάμενων μέσων έννομης προστασίας μπορεί να ποικίλλουν.

3.6. Λαμβανομένων υπόψη των στόχων της Ένωσης για την τόνωση της ανάκαμψης και της ανθεκτικότητας, καθώς και για την προώθηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την προσαρμογή του νομικού πλαισίου για τα σχέδια και υποδείγματα στην ψηφιακή εποχή. Επικροτεί τον νέο ορισμό που προτείνεται, επειδή είναι εύστοχος υπό το πρίσμα της τεχνολογικής προόδου, ενώ παράλληλα η έννοια του προϊόντος επεκτείνεται στα τεχνολογικά σχέδια ή υποδείγματα που δεν ενσωματώνονται σε υλικά αντικείμενα.

3.7. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου χάρη στον περιορισμό της προστασίας στα χαρακτηριστικά της εμφάνισης, όπως αυτά απεικονίζονται εμφανώς στην αίτηση καταχώρισης.

3.8. Επίσης, επικροτεί την προσαρμογή της εμβέλειας των δικαιωμάτων που παρέχει η καταχώριση ενός σχεδίου ή υποδείγματος, ώστε να καλύπτονται τα προβλήματα που συνδέονται με την ανάπτυξη των τεχνολογιών τρισδιάστατης εκτύπωσης, καθώς και την προσθήκη, όπως και στο δίκαιο περί σημάτων, του δικαιώματος των δικαιούχων σχεδίων ή υποδειγμάτων να εμποδίζουν τη διαμετακόμιση προϊόντων παραποίησης/απομίμησης μέσω του εδάφους της Ένωσης ή την υπαγωγή τους σε τελωνειακό καθεστώς χωρίς να τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία εκεί, προκειμένου να καταπολεμηθεί η παραποίηση/απομίμηση.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1. ***Ρήτρα επισκευής και προστασία των καταναλωτών***

4.1.1. Σχετικά με την προστασία των ανταλλακτικών («συστατικά σύνθετου προϊόντος») από τη νομοθεσία περί σχεδίων και υποδειγμάτων έχει χυθεί πολλή μελάνη. Η προστασία αυτή κατοχυρώθηκε με τον κανονισμό και συνοδεύεται από εξαίρεση, καλούμενη «ρήτρα επισκευής», προκειμένου να περιοριστεί το μονοπώλιο των παραγωγών ή των κατασκευαστών εξοπλισμού (ιδίως της αυτοκινητοβιομηχανίας) στην αγορά ανταλλακτικών (άρθρο 110). Στην εν λόγω «ρήτρα επισκευής» προβλέπεται ότι ο δικαιούχος σχεδίου ή υποδείγματος που αφορά ανταλλακτικό δεν μπορεί να ασκεί μονοπώλιο ούτε να εμποδίζει τρίτον να διαθέτει στην αγορά ανταλλακτικά για την επισκευή ενός προϊόντος και την αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

4.1.2. Ο παραγωγός ενός σύνθετου τελικού προϊόντος (αυτοκίνητο, ρολόι, κινητό τηλέφωνο κ.λπ.) ελέγχει συχνά ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής. Ως εκ τούτου, είναι πιθανό να αντλεί διπλό κέρδος, και στην αγορά πώλησης του τελικού προϊόντος, αλλά και στην αγορά πώλησης των ανταλλακτικών.

4.1.3. Ωστόσο, η συμπεριφορική οικονομική έχει αποδείξει ότι οι περισσότεροι καταναλωτές κάνουν την επιλογή τους με βάση την τιμή πώλησης του πρωτογενούς προϊόντος, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη την τιμή πώλησης των δευτερευουσών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, παγιδεύονται από την αρχική τους επένδυση και αναγκάζονται να υποστούν μια τιμή την οποία δεν θα είχαν κατ' ανάγκη αποδεχθεί υπό άλλες συνθήκες.

4.1.4. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η κατάσταση αυτή ενδέχεται συνεπώς να δημιουργήσει προβλήματα σε επίπεδο δικαίου του ανταγωνισμού, διότι ο αρχικός παραγωγός/συναρμολογητής που είναι δικαιούχος δικαιώματος επί σχεδίου ή υποδείγματος διαθέτει σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που μπορεί τελικά να βλάψει τον καταναλωτή:

— έναντι των πελατών του, καθώς του επιτρέπει να εφαρμόζει υψηλές τιμές ή δεσμευμένες πωλήσεις·

— έναντι των επισκευαστών, ώστε να ελέγχει την αγορά ή να υπαγορεύει τους όρους του σε όσους από τους επισκευαστές δέχεται να προμηθεύει ανταλλακτικά·

— έναντι των προμηθευτών του, στον βαθμό που θα μπορούσε να τους απαγορεύει να εφοδιάζουν ανεξάρτητους επισκευαστές ή να απαγορεύει στους ανεξάρτητους προμηθευτές να αντιγράφουν τα ανταλλακτικά του για να εφοδιάζουν την αγορά επισκευών.

4.1.5. Προκειμένου να αποφευχθεί η μονοπώληση των δευτερογενών αγορών, ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε να περιορίσει τα δικαιώματα που μπορούν να αποκτηθούν επί των ανταλλακτικών.

— Ο πρώτος περιορισμός αναφέρεται ενίοτε ως η εξαίρεση της υποχρέωσης συναρμογής («must match») (άρθρο 8 παράγραφος 2). Η εξωτερική εμφάνιση ενός προϊόντος που είναι αναγκαία για τη σύνδεση με άλλο προϊόν δεν μπορεί να προστατεύεται.

— Ο δεύτερος περιορισμός αφορά την προστασία των μερών που δεν είναι ορατά.

4.1.6. Ένα συστατικό προϊόντος που δεν είναι ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος δεν μπορεί να προστατεύεται με την κατάθεση σχεδίου ή υποδείγματος (άρθρο 4 παράγραφος 2).

Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται, για παράδειγμα:

— ο μηχανισμός των ωρολογίων·

— το εσωτερικό των περισσότερων κινητήρων οικιακών συσκευών·

— ο κινητήρας ενός αυτοκινήτου (θεωρείται ότι δεν είναι ορατός κατά τη συνήθη χρήση του οχήματος, ακόμη κι εάν ο κινητήρας είναι εύκολα ορατός με την ανύψωση του καλύμματος του κινητήρα).

4.1.7. Επομένως, τα ανταλλακτικά που μπορούν να προστατευθούν είναι εκείνα που δεν περιλαμβάνουν μηχανισμό διασύνδεσης και είναι ορατά. Άρα, βάσει του κανονισμού, είναι δυνατή η προστασία μεγάλου αριθμού ανταλλακτικών. Για παράδειγμα, για ένα αυτοκίνητο, μπορούν να είναι:

— οι προβολείς·

— οι προφυλακτήρες λάσπης·

— το κάλυμμα του κινητήρα και οι πόρτες (αλλά όχι οι μεντεσέδες)·

— το τιμόνι.

4.1.8. Το προϊόν που δεν προστατεύεται με την κατάθεση σχεδίου ή υποδείγματος μπορεί επομένως να αναπαραχθεί από οποιονδήποτε ανταγωνιστή παραγωγό ανταλλακτικών και να διοχετευθεί στην αγορά επισκευών.

4.1.9. Ωστόσο, η εφαρμογή των διατάξεων αυτών έχει εγείρει ερωτήματα. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η πρόταση κανονισμού λαμβάνει υπόψη τη λύση που διατύπωσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην απόφαση Acacia της 20ής Δεκεμβρίου 2017, στην οποία διευκρίνισε την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην έννοια της «ρήτρας επισκευής».

4.1.10. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι το Εφετείο του Παρισιού εφάρμοσε στην πράξη αυτή τη λύση με την απόφασή του της 11ης Σεπτεμβρίου 2018 στην υπόθεση αριθ. 2017/01589, στην περίπτωση των σώτρων που διατίθενται στο εμπόριο σε ιστότοπο διαδικτυακής πώλησης. Ο πωλητής δεν μπόρεσε να επικαλεσθεί έγκυρα τη «ρήτρα επισκευής», διότι τα σώτρα αυτά προσφέρονταν «με σκοπό την αισθητική εξατομίκευση των οχημάτων» και την «αναβάθμιση» (tuning). Ως εκ τούτου, κρίθηκε ότι τα επίμαχα σώτρα συνιστούσαν παραποίηση/απομίμηση και επιβλήθηκαν κυρώσεις στον πωλητή για παραποίηση/απομίμηση υποδειγμάτων.

4.1.11. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ελευθερώσει την αγορά ανταλλακτικών. Ο γαλλικός νόμος αριθ. 2021-1104, της 22ας Αυγούστου 2021, για το κλίμα και την ανθεκτικότητα, ανοίγει την αγορά για την πώληση ορισμένων εξαρτημάτων αυτοκινήτων από την 1η Ιανουαρίου 2023.

4.1.12. Στόχος του μέτρου αυτού είναι η μείωση των τιμών στην εν λόγω αγορά. Μεταξύ του 2019 και του 2020, οι τιμές αυξήθηκαν κατά 8 % κατά μέσον όρο, εν μέρει λόγω της τεχνικής πολυπλοκότητας των διαφόρων συστατικών, όπως οι κινητήρες ηλεκτρικών κατόπτρων, οι αισθητήρες που είναι εγκατεστημένοι σε παρμπρίζ κ.λπ. Πιο φιλελεύθερες ως προς τον τομέα αυτό είναι οι χώρες που δεν διαθέτουν ιδιαίτερα ανεπτυγμένη βιομηχανία, με την αξιοσημείωτη εξαίρεση της Γερμανίας, χώρας με ισχυρούς κατασκευαστές αυτοκινήτων, όπου όμως η αγορά είναι ήδη πιο ανοικτή.

Στη Γαλλία, από την 1η Ιανουαρίου 2023, οι κατασκευαστές εξοπλισμού, είτε συμμετέχουν στην αρχική συναρμολόγηση του νέου οχήματος, είτε είναι ανεξάρτητοι, θα μπορούν να εμπορεύονται τα συστατικά υαλοπινάκων. Ως εκ τούτου, οι κατασκευαστές εξοπλισμού που συμμετείχαν στη συναρμολόγηση των άλλων ορατών ανταλλακτικών σε νέο όχημα (οπτικά συστατικά, κάτοπτρα οδήγησης κ.λπ.) θα μπορούν να εμπορεύονται τα εν λόγω συστατικά μέρη όπως και οι κατασκευαστές.

4.2. ***Κόστος της προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων***

4.2.1. Το EUIPO διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής σχεδίων και υποδειγμάτων το οποίο αναφέρει τρέχον κόστος που ξεκινά από 350 ευρώ. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ένα καταχωρισμένο ενωσιακό σχέδιο ή υπόδειγμα ισχύει για αρχική περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία κατάθεσης και ότι μπορεί να ανανεώνεται ανά πενταετία για μέγιστη περίοδο 25 ετών.

4.2.2. Εκτός από το κόστος υποβολής, υπάρχουν τρία είδη τελών:

— το τέλος καταχώρισης, ύψους 230 ευρώ, στο οποίο μπορεί να προστεθεί πρόσθετο τέλος καταχώρισης ύψους 115 ευρώ για 2 έως 10 πρόσθετες καταχωρίσεις, και ύψους 50 ευρώ για άνω των 10 καταχωρίσεις·

— το τέλος δημοσίευσης, ύψους 120 ευρώ, το οποίο μπορεί να προσαυξηθεί κατά 60 ευρώ για 2 έως 10 επιπλέον δημοσιεύσεις και κατά 30 ευρώ για άνω των 10 δημοσιεύσεις·

— το τέλος αναστολής της δημοσίευσης, ύψους 40 ευρώ, το οποίο μπορεί να προσαυξηθεί κατά 20 ευρώ για 2 έως 10 σχέδια ή υποδείγματα και κατά 10 ευρώ για άνω των 10 σχέδια ή υποδείγματα.

4.2.3. Τα καταβλητέα τέλη εξαρτώνται από δύο παράγοντες:

— τον αριθμό των σχεδίων ή υποδειγμάτων που περιλαμβάνει η αίτηση·

— την αναστολή ή όχι της δημοσίευσης των σχεδίων ή υποδειγμάτων.

4.2.4. Η δομή τους ακολουθεί το εξής σχήμα:

— ένα βασικό τέλος για ένα μόνο σχέδιο ή υπόδειγμα ή για το πρώτο σχέδιο ή υπόδειγμα πολλαπλής αίτησης·

— ένα μειωμένο τέλος από το δεύτερο έως το δέκατο σχέδιο ή υπόδειγμα·

— ένα περαιτέρω μειωμένο τέλος ανά σχέδιο ή υπόδειγμα, από το ενδέκατο και άνω.

4.2.5. Στον προτεινόμενο κανονισμό προβλέπεται μείωση του κόστους της πρώτης ανανέωσης (μετά από πέντε έτη) σε 70 ευρώ και αύξηση σε 140 ευρώ για τη δεύτερη ανανέωση (μετά από 10 έτη), σε 280 ευρώ για την τρίτη ανανέωση (μετά από 15 έτη) και σε 560 ευρώ για την τέταρτη ανανέωση (μετά από 20 έτη). Το άθροισμα των τελών για τις δύο πρώτες ανανεώσεις παραμένει το ίδιο με εκείνο που οφείλεται επί του παρόντος, δηλαδή συνολικά 210 ευρώ, αλλά τα τέλη για τις επόμενες ανανεώσεις αυξάνονται δραστικά.

4.2.6. Το μέτρο αυτό δεν φαίνεται τόσο ευνοϊκό όσο υποστηρίζεται για τις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους δημιουργούς. Επομένως, η ΕΟΚΕ απευθύνει έκκληση για χαμηλότερα ποσά για τις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους δημιουργούς, ενδεχομένως σε αναλογία με τον κύκλο εργασιών τους.

4.2.7. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ δεν πιστεύει ότι η αλλαγή στη διάρθρωση των τελών, που συνίστανται στη συγχώνευση των τελών δημοσίευσης και εγγραφής, θα μειώσει το συνολικό κόστος των τελών.

4.3. ***Κατάργηση της απαίτησης περί μοναδικής κλάσης***

4.3.1. Παρότι μία κατάθεση μπορεί να αφορά περισσότερα του ενός σχέδια ή υποδείγματα, πρέπει κατ' ανάγκη να προορίζονται όλα να ενσωματωθούν ή να εφαρμοστούν σε προϊόντα που ανήκουν στην ίδια «κλάση», δυνάμει της απαίτησης περί μοναδικής κλάσης. Οι κλάσεις αυτές οργανώνονται σε κατάλογο καλούμενο «ταξινόμηση του Λοκάρνο».

4.3.2. Η ταξινόμηση του Λοκάρνο, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, του Διακανονισμού του Λοκάρνο, «έχει διοικητικό χαρακτήρα» και περιλαμβάνει:

— κατάλογο των κατηγοριών και υποκατηγοριών·

— αλφαβητικό κατάλογο των προϊόντων που αποτελούν βιομηχανικά σχέδια ή υποδείγματα, με αναφορά των κατηγοριών και των υποκατηγοριών στις οποίες κατατάσσονται·

— επεξηγηματικές σημειώσεις.

4.3.3. Η κατάργηση της απαίτησης περί μοναδικής κλάσης, που προτείνεται στην πρόταση κανονισμού, η οποία θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να υποβάλλουν πολλαπλές αιτήσεις σχεδίων ή υποδειγμάτων συνδυάζοντας περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα σε μία και την αυτή πολλαπλή αίτηση, χωρίς να χρειάζεται να περιορίζονται σε προϊόντα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία σύμφωνα με την ταξινόμηση του Λοκάρνο, έχει ως στόχο να ενθαρρύνει τις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους δημιουργούς να υποβάλλουν τα σχέδια ή υποδείγματα τους για την προστασία τους.

4.3.4. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η απλούστευση που επιτυγχάνεται με την κατάργηση της απαίτησης περί μοναδικής κλάσης είναι μεν αναγκαία αλλά δεν επαρκεί, καθώς πρέπει επίσης να βελτιωθεί ο εργονομικός σχεδιασμός των συστημάτων κατάθεσης σχεδίων και υποδειγμάτων που προσφέρονται στους δικτυακούς τόπους των εθνικών γραφείων βιομηχανικής ιδιοκτησίας και του EUIPO.

4.3.5. Τα γραφεία θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν την εμπειρογνωμοσύνη των συμβούλων σε θέματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ώστε να ανταποκριθούν σ' αυτήν την πρόκληση και να διευκολύνουν για τις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους δημιουργούς την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων τους.

4.3.6. Οι σύμβουλοι σε θέματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας θα συνεχίσουν βέβαια να επικουρούν τους δικαιούχους στην εκμετάλλευση των σχεδίων ή υποδειγμάτων τους και να τους εκπροσωπούν σε δικαστικές διαφορές.

4.4. ***Εξουσιοδότηση και έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων***

4.4.1. Στην πρόταση κανονισμού προβλέπεται ότι οι διατάξεις σχετικά με τις δικαστικές διαφορές στον τομέα του δικαίου των σχεδίων και υποδειγμάτων θα εγκριθούν σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις.

Αυτές αφορούν:

— την απόσυρση και την τροποποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος (άρθρα 47α και 47β)·

— τις αγωγές ακυρότητας (άρθρο 53α)·

— τη διαδικασία προσφυγής κατά αποφάσεων του EUIPO (άρθρο 55α)·

— την προφορική διαδικασία ενώπιον των συμβουλίων προσφυγών του EUIPO (άρθρο 64α)·

— τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων (άρθρο 65α)·

— την κοινοποίηση των αποφάσεων και των κλητεύσεων (άρθρο 66α)·

— τη διαδικασία ανακοινώσεων προς το EUIPO (άρθρο 66δ)·

— τον υπολογισμό και τη διάρκεια των δικονομικών προθεσμιών (άρθρο 66στ)·

— την επανέναρξη της διαδικασίας ενώπιον του EUIPO (άρθρο 67γ)·

— την επαγγελματική εκπροσώπηση ενώπιον του EUIPO σε περίπτωση διαφοράς (άρθρο 78α)·

— την καταβολή τελών και επιβαρύνσεων (άρθρο 106αα).

4.4.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι δεν ενδείκνυται η χρήση του άρθρου 290 της ΣΛΕΕ για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τις διαφορές και τις προσφυγές κατά των αποφάσεων του EUIPO, δεδομένου ότι οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις αποσκοπούν αποκλειστικά στη συμπλήρωση της βασικής πράξης και πρέπει να αφορούν μόνο μη ουσιώδη στοιχεία. Οι διατάξεις όμως που αναφέρονται εδώ αφορούν τα δικαιώματα που προβλέπονται στον τίτλο VI του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που αφορά τη Δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανομένου ιδίως του άρθρου 47 σχετικά με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου. Επομένως, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως μη ουσιώδη στοιχεία της βασικής πράξης.

Βρυξέλλες, 22 Μαρτίου 2023.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG